

Historieglimt 60

Fra omnibusstall til skateboardhall

Buss og trikk er velkjente ord og velkjente kommunikasjonsmidler. Ordene kan samtidig gi oss en innføring i historien til disse kommunikasjonsmidlene - ikke minst på Lademoen! Buss kommer av det latinske ordet omnibus som betyr «for alle». Mange større byer fikk omnibusslinjer med faste holdeplasser der vogner trukket av hester stanset til faste tider. De ble avløst av den elektriske sporgvognen som på engelsk fikk navnet «electric tramcar». Dette navnet ble forkortet på flere måter. Vi fikk trikk av siste del av electric. På engelsk ble trikken kalt enten til tram eller tramcar.

I 1893, da Lademoen ble bydel, åpnet *Trondhjems Omnibus Aktieselskap* en omnibusrute mellom Buran og Ila. Der trikkestallen i Mellomveien idag ligger, var det stall for hestene og plass for omnibusvognene om natta. Veien fra Buran til stallen ble døpt til Omnibusveien. Tidligere var denne veistubben en del av Kirkeveien fra Gamle Kongevei til Lade kirke. Kirkeveien ble delt i tre deler. Fra omnibusstallen til Lade kirke fikk vi Ladeveien. Fra Gamle Kongevei til Buran kom Gamle Kirkevei. Senere ble Omnibusveien til Mellomveien!

Med alle hestene, vognene og kuskene ble det mye liv i området. Mange av kuskene fikk seg hus ikke langt fra stallen. Omnibussen ble populær. Antallet passasjerer steg fra år til år. I år 1900 reiste 406.855 passasjerer med omnibussene, året etter kom den kommunale og elektriske trikken. Omnibusselskapet drev en rute fra Øya til jernbanen i 1902. Selskapet fikk også en dampdrevet buss. På jomfruturen brøt den sammen ved Elgeseter bru. Da var det ute med det private selskapet og trikken overtok.

Trikken i Trondheim er litt av et eventyr. Utbygningen av elektrisiteten og sporveien i byen gikk parallelt. Trikken skulle gi e-verket stort og sikkert avtak for strøm til god betaling. Siemens og et annet tysk firma utarbeidet gratis planene for kombinert utbygging av e-verk og sporvei. Begge virksomheter ble organisert i samme kommunale firma: *Trondhjems Elektrisitetsværk og Sporvei*. Dette fellesskapet varte til 1936! Den 4. desember 1901 tok trikken sine første passasjerer på turen mellom Buran og Hjorten i Ila. Trondhemstrikken var populær. Den gav i en årrekke solide overskudd til bykassa. Den første trikkestallen i byen ble oppført i 1901 på Hospitalsløkkan ved Ila. I 1913 ble det bygget ny vognhall på Voldsminde der Lademotrikken kunne ha sine vogner om natta. Den ble satt opp der den gamle stallen til omnibussene hadde stått. Da bytrikken ble nedlagt i 1982, ble veteranvognene parkert i Trikkestallen. Den 13. juni 1988 ble 14 veterantrikker flyttet til Sporveismuseet på Munkvoll da den siste sporveislinjen Lade-Lian ble nedlagt. De nye leddtrikkene ble lagret i Trikkestallen, Mellomveien 32, til 1990 da Lianbanen ble åpnet i gjen. De 4 siste leddvognene ble hentet et par år etter.

Trikkestallen fikk så et nytt liv som skateboardhall. Den er blitt Norges største innendørs skateanlegg. Drevet av *Trondheim Skate Association* (TSA) i samarbeid med Trondheim kommune, har det utviklet seg et fint ungdomsmiljø. Starten omkring 1993 var beskjeden. Den drevne skateren Brage Smith forteller: «Jeg var rundt tretten år første gang jeg skatet her og da bodde det en uteligger i hallen. Han var ikke videre glad for vårt selskap og kjeftet stadig på oss, så vi dro alltid en gjeng sammen, i tilfelle fyren dukket opp». Se *Sorgenfri* nr. 44. Den gangen var mange av vinduene knust og portene åpne, men så skjedde det noe.. Kommunen hjalp til og TSA ble dannet. Bygget ble stelt og ungdommen jobbet på dugnad. Selv sier de unge at miljøet er inkluderende. TSA står for den daglige driften. Virksomheten er åpen for jenter og gutter fra 8 til 35 år på skateboard, blades og BMX-sykkel. Guttene er i flertall, men nå gjør jentene seg mer gjeldende. Hver tirsdag er det «girlskate».

Trikkestallen er et rommelig bygg. I loftsetasjen har Trondheim kommune innredet 16 lydisolerte og tette øvingsbokser. I hver av dem kan 3-4 band øve. Trikkestallen Loftet som det kalles, ble først åpnet for øving for band i 2002. I 2006-2007 ble boksene bygd. De administreres av Buran musikkhus og gir plass for inntil 45 band. Leien for ett band som ønsker å ha en boks alene, er kr 3000, men mindre om det deler med ett eller to andre band. Det er flott mulighet for dem som spiller.

Per Øverland